

Nr 752

Av herr **Hedin m. fl.**, om utbildning av mjölkningslärare.

(Lika lydande med motion nr 610 i Första kammaren)

Yrkesutbildningen är numera på alla områden erkänd som en nödvändig förutsättning för att på bästa sätt kunna tillvarata den mänskliga arbetskraften och därigenom nå förbättrade ekonomiska resultat. Inte minst på jordbrukets område har yrkesutbildningen kommit att innebära en effektivisering med ökade produktionsmöjligheter som resultat. Inom denna speciella gren av näringslivet finns emellertid ett område, där yrkesutbildningen icke nått den effektivitet som skulle vara önskvärd. Trots att mjölken är en av jordbrukets viktigaste produktionsgrenar råder i vårt land fortfarande brist på utbildningsvägar, då det gäller att erhålla goda maskinmjölkare. Verkningarna av denna bristande undervisning framgår med all önskvärd tydlighet av en av jordbrukets forskningsråd utförd undersökning angående juverinflammationerna i vårt land. Undersökningen, som redovisades 1960, visar att förlusterna på grund av juverinflammation uppgår till omkring 130 miljoner kronor per år. Det torde därför vara av största angelägenhetsgrad att den personal som inom jordbruket handhar skötseln av nötboskapen samt utför mjölkningen är väl medveten om anledningarna till denna djursjukdom.

Huvuddelen av juverinflammation (mastit) försakas nämligen av bristande kunskaper om rätt mjölkning och om den rätta juvervården. Endast en ringa del av nötboskapen i vårt land är ansluten till juverhälsokontrollen. Trots det ringa antalet, och trots att det kanske i första hand är de bättre besättningarna som deltagit i juverhälsokontrollen, utvisar denna att 16,5 % var angripna av mastit.

Anledningen till denna utveckling är inte att finna i ett minskat intresse från djurskötarnas sida. Maskinmjölkningen är emellertid ett arbetsmoment där en felaktig teknik på mycket kort tid kan åstadkomma stora skador. En undervisning på detta område under ledning av specialutbildade lärare framstår därför som en angelägenhet av stor betydelse. Genom en riktig, allsidig och utbredd undervisning på detta område skulle väsentliga förbättringar kunna erhållas hos de svenska djurstammarna. Men det är inte endast djurhälsan som på detta sätt skulle kunna förbättras avsevärt. En förbättrad mjölkningsteknik skulle dessutom ge en större mjölkavkastning utan att detta skulle behöva medföra ökade arbetsinsatser.

Det förtjänar anföras i detta sammanhang vad 1954 års mjölkkommitté sagt i sitt betänkande, Statens offentliga utredningar 1960: 20, där det bl. a. heter :

Juverinflammation medför minskad mjölmängd, försämrade mjölkens kvalitet och för tidig nedslaktning av angripna djur på grund av högraddiga juverskador. De predisponerande faktorerna är vanligen att söka i ladugårdshygien, oriktig maskinmjölkning, utfodring och dylikt. I ju större omfattning djuren behandlas med antibiotika, desto mindre benägen har man även blivit att förbättra hygien på produktionsplatsen. Användning av sådana preparat ger således ingen lösning på mastitproblemet. Dessutom anses de sänka högmjölkande korsproduktion, och i vissa fall gör de mjölken otjänlig till människoföda och olämplig för vissa mejeriändamål. Målsättningen bör därvid vara att inom största antal djurbesättningar minska mastitförekomsten, så att konsumenternas krav på en god komjolk uppfylles och samtidigt även mjölkproduktionen når ökad lönsamhet. Kommittén vill, att skolorna skall intresseras för att revidera kursplanerna och härvid giva mjölkproduktionens kvalitetsproblem större utrymme. Kommittén anser, att bristerna i denna undervisning är stora. Man saknar enhetliga kursplaner, moderna läroböcker i mjölkproduktion och inom detta specialområde erfarna lärare i såväl den teoretiska som i den praktiska delen av ämnet.

Undervisningen vid våra lantbruks- och lantushållsskolor fyller för närvarande ej det föreliggande behovet. Det är önskvärt att undervisningen måtte sättas in på större bredd om den skall fylla sin uppgift. Hemmasöner, hemmadöttrar och lantarbetare bör få tillgång till en för dem överkomlig utbildning. Vid våra lantbruksskolor finns som regel tekniska resurser för en dylik undervisning.

Det råder emellertid brist på specialutbildade lärare då vårt land saknar någon skola för utbildning av mjölkkningslärare. I Danmark däremot finns flera skolor för sådan utbildning. Vi anser det vara angeläget att utbildningen av mjölkkningspersonalen blir så effektiv som möjligt och får större omfattning än nu. Därför bör också i vårt land skapas möjligheter för utbildning av mjölkkningslärare. Förslagsvis bör intresserade lantmästare med god praktik kunna ifrågakomma för specialutbildning till mjölkkningslärare.

Med stöd av ovan anförda får vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om utredning och förslag avseende utbildning av mjölkkningslärare.

Stockholm den 26 januari 1966

Carl Eric Hedin

Arold Nilsson
i Lönsboda

Anders Dahlgren

Henry Berndtsson

Einar Gustafsson
i Kårby

Rolf Eliasson
i Moholm